

Paraules de Barnils i una mica de censura

Per Josep Guia

És una bona notícia la publicació, per l'editorial Tres i Quatre, del llibre *Contra el nacionalisme espanyol*, de Ramon Barnils, amb pròleg de Carles Puigdemont i epíleg de Núria Cadenes. Es tracta d'una antologia dels articles que Barnils va publicar a *EL TEMPS*, entre els anys 1984 i 2000. Amb independència que el títol és manllevat d'un recull d'articles de Joan Fuster, seleccionats per Jaume Pérez Montaner (Curial, 1994), el llibre editat per Eliseu Climent és una aportació necessària per al coneixement polític i cultural d'aquells anys. La selecció dels articles ha anat a càrrec de Jan Bruguera.

Potser el seleccionador i l'editor no en són conscients, però jo sí, per la part que m'afecta i que, sobretot, afecta "la qüestió" de Països Catalans, especialment la percepció que se'n tenia aleshores i que en tenia Ramon Barnils. Perquè, en aquells temps de rebaixes i negacions —i de repressions— de la unitat nacional catalana, de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó, vaig publicar el llibre *És molt senzill: digueu-li Catalunya. Centre i perifèria de la nació catalana* (El Llamp, 1985). Un llibre que va fer molt d'enrenou i del qual parla Barnils en un parell d'articles (*EL TEMPS*, 86 i 131; febrer i desembre de 1986), que han estat omesos en la selecció feta. Una mica de censura, doncs, que em prenc amb una mica de resignació, perquè no és la primera vegada que passa al voltant d'aquest tema, i amb una altra mica d'indignació, perquè ja n'estic tip que passi.

En una entrevista recent (*elcritic.cat*, 29-9-2016), Vicent Partal, que el 1986 militava al PSAN, vivia a València i treballava a la redacció d'*EL TEMPS*, responia així a la pregunta:

— Quines lliçons va aprendre de Ramon Barnils?

MIGUEL LORENZO

—Hi ha una anècdota molt simbòlica. Una de les meves tasques era agafar la crònica del Barnils per telèfon. Ell dictava, i jo picava. Al final sempre estàvem una hora fent petar la xerrada. El Pep Guia, que acabava de publicar *És molt senzill: digueu-li Catalunya*, sempre m'insistia que li proposés al Barnils parlar del seu llibre... i jo li deia al Barnils que havia de parlar un dia del llibre del Guia. Un dia, el Barnils em va dir: "Va, ja està bé, avui parlem del seu llibre". La crònica començava així: "Tens raó, Pep, i ara calla...". Jo em vaig fondre. Li va fotre una pallissa. No vam parlar mai més d'això, però jo vaig entendre que el Barnils m'estava dient que érem amics, que em faria el favor que li demanava però que no li podia demanar que ell traís les seves idees. Ningú té dret a demanar-nos que diguem el que no pensem.

És necessari aclarir que jo —ni tampoc Vicent— no demanava que en parlés bé i que n'estigués d'acord (per bé que esperava que fos així), sinó que en parlés i prou. L'article de Barnils, efectivament, era contrari al meu llibre, però més que "fotre una pallissa", el que feia era respirar per la ferida del suat i pujolista "ara no toca". De fet, ell mateix ho reconeixia així en posar en boca dels qui claudicaven sota la reforma política (del fran-

quisme el títol del seu article: "Tens raó, Pep. I ara calla".

No vaig callar, com hom pot suposar, i li vaig fer una rèplica afable en forma de sonet, publicada a la revista *El Llamp* (març 1986):

*No he de callar, bé ho saps, i per mi pots
estalviar el to autoritari
que no t'escau en tant que llibertari
si no és que t'has fet venedor de vots.*

*També tu poses les potes als clots
dels bassals d'un pansit i rutinari
regionalisme. Quin llarg rosari
d'assenyats homenets i homenots!*

*La victòria de la llibertat,
la viurem si no en fem una fita
que d'un dia per l'altre hom allunya.*

*Car la veritat serà veritat
dita per qui la dirà, però dita,
i Catalunya es diu Catalunya.*

Afortunadament, com que Barnils era al capdavant "de Països Catalans", va rectificar uns mesos després, en una altra col·laboració a *EL TEMPS* (tampoc no recollida en l'antologia d'Eliseu Climent), quan feien el tercer de "La cosa nostra" ell, Antoni Serra i J. J. Pérez Benlloch. Eren els dies de la gran manifestació a València en defensa dels Estatuts de la Universitat, on havíem recollit —jo hi era el vicerector d'Estatuts— el nom i la unitat de la llengua catalana; i diu Barnils: "Un canvi positiu a la Terra Ferma —terra, recordem-ho, de Macià i Companys, del Noi del Sucre i del batlle Porcioles, de Màrius Torres i de Josep Benet— sol multiplicar-se en benefici del conjunt: torno a recordar els noms apuntats. Les Terres de Ponent van ser durant molts anys el nostre Far West, paper que en els darrers anys ha fet el País Valencià: de Raimon i la cançó a Fuster i Països Catalans, i Guia i és molt senzill digueu-li Catalunya, el PSAN, l'M-DT, *EL TEMPS* (únic mitjà de comunicació d'abast nacional, la resta són regionals)."

Comptat i debatut, m'ha semblat que calia rescatar aquests textos i episodis, per tal de completar la visió (positiva, en definitiva) que Ramon Barnils tenia sobre la Catalunya completa. I completament lliure.